

BRUCE SPRINGSTEEN

50 JAAR ROCK-'N-ROLL

Ernesto Assante

DELTA S

I N H O U D

VOORWOORD
blz. 6

INLEIDING
blz. 9

1
1949-1973
GREETINGS FROM
ASBURY PARK
blz. 16

2
1974-1984
BORN
TO RUN
blz. 46

3
1984-1991
BORN IN THE U.S.A.
EN WERELDWIJD SUCCES
blz. 90

4
1992-2012
VAN CRISIS TOT
WEDEROPSTANDING
blz. 124

5
2012-2023
GROTE DROMEN,
VEEL HOOP
blz. 164

ALLES EINDIGT MET EEN LIEDJE

VOORWOORD door *Leonardo Colombati*

In zijn memoires schrijft de Russische filosoof Alexander Herzen: 'Ik weet niet waarom er meer belang wordt gehecht aan de herinneringen aan de eerste liefde dan aan de herinneringen aan jeugdige vriendschap... Zegen je lot als je een jeugd hebt gehad (alleen jong zijn is daarvoor niet genoeg) en zegen het dubbel als je toen een vriend had.' Het is waar: uiteindelijk is je eerste kus toch altijd een beetje willekeurig? Terwijl je eerste vriend een veel bewustere beslissing is: dat betekent het einde van de eenzaamheid, de opluchting omdat je je eindelijk niet meer alleen voelt. Als jij een tiener was ergens in de veertig jaar tussen 'That's All Right (Mama)' en 'Smells Like Teen Spirit', dan kan je je lot wel drie keer zegenen. Want hoeveel geluk had je wanneer je artiesten als Elvis Presley en Kurt Cobain of een van die andere tovenaars ontdekte en ze minstens één keer in je jonge, beïnvloedbare oor fluisterden: 'Geef me drie minuten, slechts drie minuten van je tijd en ik ga je leven veranderen.' Ik heb het over Chuck Berry en Ray Charles, Bob Dylan en Paul Simon, Lennon & McCartney en Jagger & Richards, Lou Reed en Jimi Hendrix, Janis Joplin en Stevie Wonder, Tom Waits en Patti Smith, Joni Mitchell en Jackson Browne, Joe Strummer en Bob Marley, Prince en Kate Bush, Morrissey en Michael Stipe...

Om nog maar te zwijgen van Bruce Springsteen.

Als je Bruce Springsteen ontdekte – de muzikale tegenhanger van Winston Churchill, John Wayne en Albert Schweitzer – dan had je geluk. Of je hebt geweldige muzikale instincten. Want met Springsteen heb je niet alleen in drie minuten meer geleerd dan wat je op school moest herkauwen, maar misschien heb je hem zelfs live gezien, en in die drie uur (die soms zelfs vier uur worden) heb je ongetwijfeld de indruk gekregen dat, zoals Louis Armstrong en Sam Cooke ooit zongen, de wereld prachtig is, ondanks klimaatverandering, sociale onrechtvaardigheid en de vele smakeloze popdeuntjes die tegenwoordig onze oren teisteren.

Is rock dood? Ja. Maar het was geweldig zolang het duurde. Veertig jaar lang liet rockmuziek ons niet alleen fluiten onder de douche of serenades zingen onder een raam, maar werden liedjes ook gebruikt om een verhaal te vertellen, te protesteren en ons aan het denken te zetten! En in die zin kan ik echt geen grotere schrijver dan Bruce Springsteen bedenken. Wie heeft mij meer doen zweten onder een podium dan hij? Van hem heb ik geleerd dat als je de motor van een Chevy uit '69 door een 396-motor vervangt, alle kerels in L.A. het nakijken hebben. Dat je Broadway óf met opgeheven hoofd af loopt óf helemaal niet. Dat je Tanqueray en wijn nóóit moet mengen. Dat er achter in elke bar altijd wel een meisje staat dat er niet al té getrouwd uitziet. Dat het niet de moeite waard is om een baan bij de Johnstown Company te zoeken. En dat een prostituee in Reno '200 dollar voor gewone seks, en 250 dollar voor anale seks vraagt'.

Toen ik veertien was, kocht ik een boek van Ernesto Assante met de titel *Il Rock e Altre Storie (Rock en andere verhalen)*. Ik ken geen ander muziek-, literatuur- of filmgenre met zoveel verhalen als rock, en elk verhaal is anders. Wat hebben Aretha Franklin en Amy Winehouse, Johnny Cash en Boy George, Ian Curtis en Michael Jackson met elkaar gemeen? Geniet ondertussen van het verhaal dat zich op de volgende bladzijden ontvouwt, want dit is een van die verhalen dat een beetje van alles heeft: Homerus en *West Side Story*, Marlon Brando en Roy Orbison, Steinbeck en *The Searchers*, Nebraska en Vietnam, *Happy Days* en *The Sopranos*, Elvis en Bob Dylan, vernielde Buicks en een roze Cadillac, pooiers en seriemoordenaars, verlaten snelwegen en volle stadions, gangsters die elkaar opblazen in Philly en meisjes op de motorkap van een auto die in een licht zomerbuitje warm bier drinken. En onthoud: voel je niet schuldig als het een verhaal wordt dat je meer bijblijft dan de meeste 'serieuze' boeken die je hebt gelezen. Want zoals dat gevatte genie Beaumarchais 250 jaar geleden al besepte: *tout finit par des chansons*. Alles eindigt met een liedje.

INLEIDING

'Rock betekent niet slechts één ding, want elke grote cultuur weerspiegelt vele menselijke omstandigheden, die altijd anders zijn. We proberen allemaal zin te geven aan een wereld die anders onbegrijpelijk is. Als je jong bent, probeer je dat te doen door je kleding of je kapsel. En door naar rock-'n-roll te luisteren. Als je 14 of 15 bent, geeft rock je structuur, maar rock werkt ook als je 48, 49 of 50 bent. Rock is muziek die ingewikkelde ideeën op een eenvoudige manier presenteert. Deze muziek spreekt rechtstreeks tot het hart en de ziel en is een klein, maar krachtig instrument.

ROCK BETEKENT NIET SLECHTS ÉÉN DING, WANT ELKE GROTE CULTUUR WEERSPIEGELT VELE MENSELIJKE OMSTANDIGHEDEN

Rockmuziek probeert de wereld vorm te geven: Elvis, Dylan, Public Enemy, de Sex Pistols: ze deden het met geweldige muziek. Rock verscheen in de jaren vijftig en bood op cultureel en spiritueel vlak een plek aan jongeren die de traditionele wereld, waarin voor hen geen plaats was, verwierpen. Ik denk dat dat vandaag de dag nog steeds zo is. En ik? Ik ben gewoon een "prisoner of rock 'n' roll"...

5 Een portret van Bruce Springsteen aan het begin van zijn carrière, gemaakt voor een marketingcampagne.

8 Springsteen tijdens een van de Springsteen on Broadway-concerten in het St. James Theatre in New York City, 26 juni 2021.

Springsteen is rock-'n-roll, iets ongrijpbaars, maar toch wezenlijks, iets wat het leven nog levendiger maakt en wat het leven zelf verlevendigt. Seks, zweet, tranen, passie, liefde, energie, rebellie, hoop. Maar Bruce, geboren als Bruce Frederick Joseph Springsteen op 23 september 1949 in Freehold, New Jersey, is niet gewoon de laatste grote held van de rock-'n-roll. Hij is veel meer: hij is de meest recente

Zijn optredens zijn niet zomaar concerten, maar een viering van het leven.

erfgenaar van grote literaire tradities die beginnen met het primitivisme van de pioniers en verder gaan via Walt Whitman, Ralph Waldo Emerson, Mark Twain en de beatgeneratie tot de poëten van vandaag. Hij is een telg in een lijn van dichters die weidse velden en binnenlanden bezongen, die kleine wegen en grote snelwegen vermengden, die de grens van de beschaving en de eeuwige jeugd van de Verenigde Staten van Amerika vierden zonder verblind te worden door de lichten ervan. Hij is ook de laatste grote zanger van de vrijheid, dezelfde vrijheid die zoveel folk-, rock- en popsongs hebben gevierd en nog steeds vieren, maar die hij met kracht en emotie belichaamt.

11 *The Boss en zijn gitaar, tijdens een concert in Providence in Rhode Island op 24 januari 1985.*

12-13 *Twee momenten uit het concert in Oakland in Californië, dat deel uitmaakte van de Born in the U.S.A.-tour, 1984.*

15 *Springsteen backstage in Madison Square Garden in 2018.*

Hij is ook de leider van de massa, een messias, 'een langverwachte nieuwkomer, de ster van ongelooflijke transformatie', de redder van onze ziel door muziek en liedjes, met de kracht van geluid, met de elektriciteit van een gitaar. Wie hem tijdens een concert heeft gezien, weet dat dit waar is, dat zijn optredens niet zomaar 'shows' zijn, maar wereldlijke missen waarin de gezamenlijke droom van een beter, rechtvaardiger leven voor iedereen plotseling binnen handbereik ligt. Zijn concerten zijn een viering van het leven die een gemeenschap ertoe aanzet om ongeveer vier uur lang toe te leven naar een staat van genade die anders onmogelijk te bereiken is. En zelfs als de catharsis, het 'magische zuiveringsritueel, opgevat als het reinigen van het lichaam en de ziel van alle onzuiverheden', niet plaatsvindt, heeft het publiek nog steeds een show gezien met een oncontroleerbare energie die anderen niet kunnen bieden. En een soort 'waarheid' die anderen niet bezitten. De authenticiteit van zijn concerten is de ware bezegeling van het verdrag tussen hem en het publiek, de plek waar zijn muziek 'echt' wordt, alsof zijn liedjes geschreven zijn om precies op dat moment, op die exacte plek gezongen te worden. Daar, in de magische ruimte die hij tijdens een concert creëert, waar de tijd stilstaat, op een plek waar iedereen zweeft in een gedeelde, collectieve dimensie die niet te herhalen is. En dat is precies wat we in dit verhaal proberen te vertellen. Het is een verhaal dat al duizend keer eerder is verteld en dat nog duizend keer zal worden verteld. Het verhaal van een jongen die het hart van het land waarin hij opgroeide, verliet om het hart van de wereld te veroveren, om zijn verhaal te delen, om er uit volle borst over te zingen en om het met de snaar van een gitaar aan ons verhaal te knopen.

**ROCK-'N-ROLL HEEFT VEEL ZIELEN
EN VEEL LEVENS. BRUCE SPRINGSTEEN
BELICHAAMT ZE ALLEMAAL.**

